

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculu[m] officii misse expositorium

Johannes <de Lambsheim>

Heidelberg, 1495.06.29

De prefatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30862

De sacerdotis triplici preparatione.

Sacerdos tribus se pparat ad offerē
dum et psecrandū. Thurificatōe. lotōe
et orōe. Primo altaris thurificatōe. i. de
uotōis odorē. munditiē nitore. et cordis
ardore. Secōdo se pparat digitorū lotione.
ad excitandū se p̄cipue ad internā deuotō
tionē et puritatē. Et q̄ p̄us lor⁹ est a ma
iorib⁹. iā etiā a minimis et uenialib⁹ pur
garī optat dicens illud. Ampli⁹ laua me
et cetera. Tercio pparat se orōnis suffragio. et
hoc duplī. Primo p seipm orando. Sec
cūdo suffragiū ab alijs postulādo. Quo
ad primū tres dicit orōnes fm̄ p̄suetudī
nem ecclesie romane. Prima ibi. In spū
hūilitatis. In hac orōe tria petunt q̄ des
bent esse in celebrāte. scz. humiliatio cor
dis cum dicit. In spū hūilitatis. Cōtri
tio mētis. ibi. et in aīo cōtrito. recta inten
tio offerētis et cetera. Secōda orō est illa. Veni
inuisibilis p̄r. in q̄ postulat sacrandorū
munerū psecratio. Tercia est illa. Sus
cipe sancta trinitas. in ip̄a postulat ob
latōis p̄fect⁹. ad honorē dei. in laudē san
ctorū. et ad nostrā salutē. Deponit autē ca
licē. et inter s̄ et calicē hostiā. designat q̄
x̄ps fuit mediator dei et homī. Aurū s̄
gnificat deitatē in calice. argentū hūani
tatē. patena caritat̄ latitudinē. hostia ro
tūda x̄pm fecit. qui principio caret et fine
Alexander instituit vinū cū aq̄ in calicē
poni qd̄ fecit. Primo in x̄po deitatē esse
cōiunctā hūanitati. Secōdo fecit populū
x̄po adunatū. qz vinū designat x̄pm. aq̄
ecclesiā. Tercio ideo. qz hoc x̄pm in cena
credim⁹ fecisse. Deinde postulat supra
gū eccie. et ad pplm se puatēs dīc. Ora
te. p me fr̄es et sorores. qz et ip̄e circūda
tus est infirmitate. et ideo vt homō dei
indiget adiutorio. Appellatōe fratris et
soro. innuit ecclesie vnitatē. charitat̄ col
ligationē. et pacis vnionē. Huic petiti
o n̄ rident aliq̄. Suscipiat dñs sacrificiū

de manibus tuis. ad laudē et gloriā no
minis sui. ad vtilitatē nr̄am et totius ec
clesie sancte.

De secreta.

Sic ergo munitus sacerdos p̄ficiat se
cretā orationē in qua petit vt popul⁹ off
ferēs in suis donis et cū suis donis deo
incorporand⁹ offerat. Nec orō dī secreta
qz secrete dicit. Et in ip̄a sanctissima po
stulant et offerunt q̄ a cōi populo celari
debet vt amplius venerent. Per hoc vt
alte secretā cōcludit. assensum populi q̄
rit. qz ip̄e sacerdos est q̄si legat⁹ populi.
ideo eius vocē p̄sentēs dicit amen. i. fiat.
Per x̄pm in q̄ exaudimur a p̄re. sicut pe
tisti. vt dñs velit eū exaudire. q̄tenus pe
titiones q̄s secrete fudit effectū p̄sequā
tur. Et sic finis principiū. orōis principiū
est prefationis.

De prefatione.

Audies autē sacerdos hanc populū cō
fessionē. p̄cedit ad pfationē. q̄ p̄locutio in
terpretat. Quia sacerdos populū ad al
tiora patū sentēs. p̄loquit eis publice
de sacramēti altitudine et reuerētia. Pres
fatio dī populū et sacerdotis ad sac̄m p̄
paratio. Dicit etiā p̄locutio totius cano
nis. Prefatio alte canit. qz illud sacramē
tū altissimū requirit mētis eleuationē. Et
in signū q̄ celestia appetit gaudia eleuat
man⁹. Sequit. Dñs vobiscū. sup. ma
nere dignet. et vos deducere ad illud cō
uiuū dignissimū in q̄ x̄ps fons pietatis
sumit. In p̄fatione ad tria exhortamur.
Primo ad mētis eleuationē. ibi. sursum
corda. sup. leuatei celestib⁹. Sursum in
quā. intellectu veritatis. affectu charita
tis. virtute p̄uersatōis. rectitudine inten
tionis. R̄ndet pls. Habem⁹. i. habere
debemus. Secōdo hortamur ad gratiarū
actionē cū dicit. Gr̄as agamus dño deo
nr̄o. dicit deo. qz nos creauit. dño. qz rede
mit. nr̄o. qz nos saluauit. Tercio subiu

git exhibitioꝝ rationē dicēs Vere dignū
et iustū est. Dicit vere. q̄ ip̄e est veritas.
Dignū. q̄ bonū. Iustū. q̄ bñficius est.
Equū. q̄ misericors est. salutare. q̄ sa-
lus est. **U**l d̄i vere dignū est. rōne eius
excellētie. Iustū rōne bñficiētie. equū
rōne pmissi. salutare rōe sui bñplaciti.

b. d.

Hic nota q̄ d̄i l̄e v. et d. cōnere i mes-
sio eū cruce ponunt p vere dignū. Ista p
dictōe. Per v̄ q̄ superū est ap̄ta inferius
clausa signat̄ xp̄i hūanitas q̄ in m̄re virgi-
ne p̄ncipiū habuit sed sine carebit. D̄ q̄
circulariter est clausa sc̄at̄ ip̄i deitātē q̄
finē nō habet nec p̄ncipiū. Tract̄ in me-
dio cruce efficit̄ et eas federat. q̄ p passio-
nē xp̄i pacificat̄ hoīes deo. **U**n̄ versus.

U genus humanū d̄ signat̄ deitātē;
Stans crux in medio federat̄ ista duo.

Sub h̄c gratiarū actionē. cū dicit. **A**os
tibi sp̄ et vbiq̄ gr̄as agere d̄ne sa. pa. o.
eter. de. Per xp̄m do. no. i. mediātōrē re-
demptōrē et aduocatū. per quē sup. xp̄m
tremūt p̄tates tremore reuerētie. Celi ce-
lorūq̄ virtutes. i. alioꝝ angelorū choꝝ
hic nō expressi. **A**c beata seraphin: socia
ecultatōe. i. cōcordi iubilatōe. cōcelebrāt.
id ē ynanimiter magnificāt solēnter et io-
cunde. Cū quib. i. angelis. et n̄ras vo-
ces hūiles. admittit iubeas. o de. in laudē
de tua dep̄camur. supplicii p̄fessione. i. de
uota laudatōne. dicentes. hymnum. sc̄z
Sanctus:

De Sanctus

Ecclēsia em̄ se sperans saluari. et vna cū
angelis deū eternaliter laudare. p̄format
s. ip̄is in p̄conio laudatōis. dicēs. **S**an-
ctus sanc. i. q̄d est cōis angeloz hoīm q̄
a. laudē trinitatis adoratio. Sanct̄ d̄
hymn̄ angeloz et hoīm. **N**ā primo pos-
nunt̄ verba angeloz ad laudē diuinitat̄
p̄nētia. ibi. sanct̄ r̄c. **S**c̄do v̄ba hoīm
ad laudē hūanitat̄. cū dicit. **B**ndictus.
Ec̄c̄q̄ p̄grue iste hymnus. ex duabns
vob̄ collectus p̄mittit̄ sacrificio. in quo

fm Grego. vna summis: terrena celesti-
bus cōiungant̄. **H**unc hymnū beatus
Sixtus cōposuit ex trib̄. **E**t laude. cū
dicit. sanctus. **E**x orōne. ibi. osanna. **E**c̄
gratiarū actōe. ibi. benedict̄. **I**n h̄ hym-
no quinq̄ expr̄mit. **P**rimo trinitatē p̄so-
nalē. cū ter dicit. sanct̄. **S**c̄do v̄nitatē es-
sentialē. cū addit. d̄ns deus. **T**ercio in-
effabile. dei potestātē. cū subiūgit. saba-
oth. i. princeps exercitū. sc̄z angelorū et
hoīmū. **Q**uarto bonitatē diuinā. ibi.
Pleni sunt celi et terra. sup. angeli et ho-
mīnes. gloria tua. **Q**uinto petim̄ felicit̄
tatem finalē. ibi. **O**sanna in excelsis. i. in
altissimis in celo. **O**sanna hebraice d̄ la-
tine. salua d̄ne obsecro ppl̄m tuū. **D**upl̄
catur p̄ter dupl̄cē stolā gloriē. corp̄is
et aīe. **U**el q̄ petim̄ saluari in aīa et in
corpe. cū dicit. **B**enedict̄ signū crucis
facit. q̄ ille q̄ venit. p̄ crucifixionē. nos re-
demit. saluauit. et p̄ cruce triumphauit.
Hymnū dicēs iūgit manus vt v̄rbis
attentio mēt̄is copulet̄. **C**ampana pul-
satur vt fideles ad p̄parationē excitentur
Lumē accendit vt in eis deuotio auge-
scat. **A**ltare osculat̄ et erur in libro. in si-
gnum q̄ ex corde ad xp̄i salutē. et ad hono-
rem christi crucifixi vult sacrificare. **E**t
ideo ante canonē imago crucifixi dep̄in-
gitur. vt nō modo intellectus tm̄ sed et
am figure aspect̄ memoriā excitaret do-
minice passionis. **O**sculat̄ cruce. q̄ per
xp̄i cruce recōciliati sum̄ deo patri.

Quarta pars misse dicitur.
Cōsecratio que continet in
se totū canonē. qui diuidi-
tur in tres partes.

Dicit acclamatū p̄conium se-
quitur secretum silentium in
quo Canon misse deuote di-
citur et sacrum mysteriū pera-
gitur. in quo christus sumitur. **I**n hac